

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes
vispārīgais administratīvais akts Nr. NKMP/2023/14.3-07/1480

Daugavpili 2023. gada 8. martā

Reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa izmantošanas un saglabāšanas norādījumi

Norādījumi izdoti Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauta reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa – "Valsts banka" ar valsts aizsardzības Nr.4767 – izmantošanai un saglabāšanai.

Adresāts: reģiona nozīmes arhitektūras pieminekļa vai tās daļas īpašnieks (valdītājs).

Pamatojums: norādījumi izdoti, pamatojoties uz likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 5. pantu un Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumu Nr.720 "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi" 58. punktu, nosakot kultūras pieminekļa, tā teritorijas un aizsardzības zonas uzturēšanas režīmu un saimnieciskās darbības ierobežojumus, kā arī darbības, kuras var veikt bez Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes (turpmāk tekstā – Pārvaldes) atļaujas, lai novērstu saglabājamo un aizsargājamo kultūrvēsturisko vērtību iznīcināšanu un bojāšanu, kā arī pamatojoties uz 2022. gada 23. decembra Kultūras ministrijas rīkojumu Nr. 2.5-1-202 "Grozījumi Kultūras ministrijas 1998. gada 29. oktobra rīkojumā Nr. 128 "Par Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu", publicētu Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" 2022. gada 29. decembrī, pieejams <https://www.vestnesis.lv/op/2022/252.3>.

Kultūras pieminekļa statuss: Valsts banka (turpmāk tekstā – kultūras piemineklis) iekļauts Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā reģiona nozīmes arhitektūras piemineklis. Informācija pieejama <https://mantojums.lv/cultural-objects>.

Norādījumi attiecināmi uz šādu reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli:

Valsts aizsardzības Nr.	Nosaukums	Saglabājamās vērtības	Adrese
4767	Valsts banka	- Celtais/būves telpiskais risinājums ainavā, vidē (pilsētvides ainavā, lauku ainavā); - Būvmasu kārtojums; - Plānojuma struktūra (vispārējie telpu izkārtojuma pamatprincipi); - Konstruktīvie elementi; - Velvēti pārsegumi; - Dekoratīvi bagāta fasādes (fasāžu) arhitektūra; - Īpaši mākslinieciskie elementi fasādēs (portāli, arkādes, balustrādes, skulpturāli veidojumi, epitāfijas, mozaikas, metālkalumi u.c.);	Daugavpils, Ģimnāzijas iela 12

		<ul style="list-style-type: none"> - Jumta forma; - Ailu aizpildījumi; - Oriģinālās iekšdurvis (durvju vērtnes, to apdares elementi); - Interjeru dekoratīvā apdare (sienu, griestu, grīdu); - Īpaši mākslinieciskie elementi interjeros (skulpturāli veidojumi u.c.); - Būvniecības izstrādājumi (sienu paneļi, iebūvētās mēbeles, iekšējie slēgi u.c.); - Kāpņu izveidojums, margas un apdare; - Žogi un to detaļas. 	
--	--	--	--

Pārvaldes izvirzītās prasības:

1. Kultūras pieminekļi:

1.1. Uzturēšanas režīms:

1.1.1. Fiziskajām un juridiskajām personām jānodrošina, lai tiktu saglabāts kultūras piemineklis, kas ir to īpašumā (valdījumā). Valsts īpašumā esošā kultūras pieminekļa saglabāšanu nodrošina tā īpašnieks/valdītājs.

1.1.2. Kultūras pieminekļa īpašnieka (valdītāja) pienākums ir ievērot likumus un normatīvos aktus, kā arī Pārvaldes norādījumus par kultūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu; informēt Pārvaldi par katru bojājumu, kas radies īpašumā (valdījumā) esošajam kultūras piemineklim; laikus informēt Pārvaldi par būvniecības iecerēm un jebkuru saimniecisko darbību, kas pārveido kultūras pieminekli.

1.1.3. Kultūras pieminekli izmanto tā sākotnējai funkcijai vai kultūras, izglītības, zinātnes, tūrisma, saimnieciskiem vai citiem mērķiem, ja tādējādi netiek apdraudētas kultūras pieminekļa saglabājamās vērtības, netiek mazināta kultūras pieminekļa zinātniskā un vēsturiskā vērtība, tiek saglabāta kultūrvēsturiskā vide.

1.1.4. Nodrošinot kultūras pieminekļa uzturēšanu un saglabāšanu, īpašniekam (valdītājam) savlaicīgi un regulāri jāveic kultūras pieminekļa apsekošana (vizuālā apskate), lai noskaidrotu iespējamus bojājumus un apdraudējumus, īpašu uzmanību pievēršot kultūras pieminekļa ēkas jumtam, lietusūdens novadīšanas sistēmas elementiem, fasādēm, pamatiem un ailu aizpildījumam. Ja kultūras pieminekļi saglabājušies vēsturiskie interjeri, īpašniekam (valdītājam) jāveicina to saglabāšanai atbilstošs mikroklimats, izvairoties no straujām mitruma un temperatūras svārstībām.

1.1.5. Lai nodrošinātu kultūras pieminekļa uzturēšanu un saglabāšanu, īpašniekam (valdītājam) savlaicīgi un regulāri jāveic uzturēšanas darbi, saglabājot vēsturisko labiekārtojuma raksturu (t.sk. žogus, stādījumus), nepieļaujot pašizsējas koku un krūmu augšanu, kas var bojāt kultūras pieminekli.

1.1.6. Kultūras pieminekļa konservācijas, restaurācijas un remonta darbus, kas var novest pie tā pārveidošanas, drīkst veikt tikai ar Pārvaldes rakstveida atļauju.

1.1.7. Kultūras pieminekļa uzturēšanu, konservāciju, remontu un restaurāciju veic īpašnieks (valdītājs) par saviem līdzekļiem.

1.2. Saimnieciskās darbības ierobežojumi:

1.2.1. Kultūras pieminekli ir aizliegts iznīcināt vai bojāt. Kultūras pieminekļa pārveidošana vai tā oriģinālo daļu aizstāšana ar jaunām daļām pieļaujama tikai tad, ja tā ir labākā iespēja, kā saglabāt kultūras pieminekli, vai arī tad, ja pārveidojuma rezultātā nepazeminās kultūras pieminekļa vērtība.

1.2.2. Kultūras pieminekļa konservācijā, remontā un restaurācijā lieto oriģinālam un vēlāku laiku vērtīgiem uzslāņojumiem atbilstošus un ar tiem saderīgus materiālus.

1.2.3. Ja paredzēti kultūras pieminekļa pārveidošanas darbi, kas rada izmaiņas kultūras pieminekļa saglabājamajās vērtībās, nepieciešams saņemt Pārvaldes atļauju izpētes, konservācijas vai restaurācijas darbiem.

1.2.4. Pārvalde kultūras pieminekļa īpašniekam (valdītājam) izsniedz darbu atļauju, pamatojoties uz iesniegumu, kurā norādīta paredzamo darbu nepieciešamība, vieta, apjoms un izpildīšanas veids. Atļauju izsniedz pēc veicamo darbu dokumentācijas (atkarībā no darbu rakstura un apjoma – darbu apraksts, darbu metožu apraksts, izmantojamo materiālu pamatojums, kartogrāfiskais materiāls ar atzīmētām plānoto darbu vietām, vizuālā fiksācija, projekts un cita nepieciešamā informācija darbu veikšanai) izvērtēšanas un saskaņošanas Pārvaldē.

1.2.5. Dokumentācijas izstrādē un darbu veikšanā ir jāpieaicina sertificēti vai diplomēti restauratori (u.c. speciālisti) ar pieredzi arhitektūras pieminekļu remontēšanā, konservācijā, restaurācijā un rekonstrukcijā. Darbi veicami restauratoru un speciālistu uzraudzībā, kuru kompetenci pamato atbilstošs kvalifikāciju apliecinošs dokuments.

1.2.6. Pēc darbu pabeigšanas un Pārvaldes atzinuma par darbu atbilstību saņemšanai, 3 mēnešu laikā jāiesniedz pārskatu (restaurācijas darbu atskaite) par veiktajiem darbiem.

1.2.7. Kultūras pieminekļa energoefektivitātes uzlabošana un inženiertīklu ierīkošana, ja netiek pārveidota ēkas arhitektūra un tās ārējais veidols, kā arī netiek nomainīti vēsturiskie logi, durvis un netiek skarti vēsturiskie interjeri, veicama pēc konsultēšanās ar Pārvaldi.

1.2.8. Kultūras pieminekļa vides pieejamības risinājumi, ja tos izstrādājis diplomēts arhitekts, tie nepārveido kultūras pieminekļa saglabājamās vērtības, nepasliktina tā uztveri un nerada no publiskās ārtelpas vizuāli uztveramas izmaiņas kultūras pieminekļa ārējā veidolā, īstenojami pēc konsultēšanās ar Pārvaldi.

1.2.9. Par kultūras pieminekļa aizsardzības noteikumu pārkāpšanu var tikt piemērota administratīvā atbildība.

1.2.10. Arhitektūras pieminekļa teritorijā nedrīkst izvietot eksplozīvas, ugunsnedrošas, ķīmiski aktīvas un atmosfēru piesārņojošas vielas, kas var to apdraudēt, kā arī iekārtas, kas izraisa vibrāciju un vidi degradējošas materiālu krautuves un izgāztuves. Arhitektūras pieminekļi nodrošināma ugunsdrošība un optimāla hidroģeoloģiskā situācija.

1.3. Darbības, kuras var veikt bez Pārvaldes atļaujas:

1.3.1. Kultūras pieminekļa kopšana, uzturēšana un apsaimniekošana, kas tiek veikta, izmantojot oriģinālam atbilstošus materiālus un tehnoloģiju, nepārveidojot un nesamazinot kultūras pieminekļa saglabājamās vērtības.

1.3.2. Kultūras pieminekļa tiešā tuvumā izvietoto labiekārtojuma elementu uzturēšana un remonts esošajos apjomos, neveicot zemes rakšanas darbus, neizmainot kultūras pieminekļa izskatu.

2. Kultūras pieminekļa aizsardzības zonā:

Kultūras piemineklim nav noteikta aizsardzības zona, pieminekļi atrodas reģiona nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļa "Daugavpils pilsētas vēsturiskais centrs" (valsts aizsardzības Nr. 7429) teritorijā.

3. Citi noteikumi:

3.1. Īpašumā vai zemes vienībā plānotas zemes ierīcības rezultātā nav pieļaujama kultūras pieminekļa sadalīšana, ja tādējādi tiek apdraudēta kultūras pieminekļa saglabāšana.

3.2. Kultūras pieminekli var atsavināt, ja par nodomu to atsavināt īpašnieks ir paziņojis Pārvaldei un nākamais tā īpašnieks ir iepazinies ar Pārvaldes izsniegto vispārējo normatīvo aktu kultūras pieminekļa izmantošanai un saglabāšanai.

3.3. Kultūras pieminekļa īpašniekam ir pienākums nostiprināt zemesgrāmatā īpašuma tiesību aprobežojumu uz kultūras pieminekļa teritoriju.

3.4. Atsavinot kultūras pieminekli, īpašniekam kā NILLTPFN likuma subjektam attiecinātais pienākums ir iesniegt Finanšu izlūkošanas dienestam (<https://goaml.fid.gov.lv>) un Pārvaldei ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem vai darbībām un sliekšņa deklarācijas. Ziņošanas pienākums attiecas arī uz līdzekļiem, kas rada aizdomas, ka tie tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā vai saistīti ar terorisma finansēšanu vai šādu darbību mēģinājumu.

4. Apstrīdēšanas kārtība:

4.1. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmo daļu, administratīvais akts stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas laikraksta "Latvijas Vēstnesis" mājaslapā www.vestnesis.lv.

4.2. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 76. panta pirmo un otro daļu, 77. pantu un 79. panta pirmo daļu administratīvo aktu var apstrīdēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Pārvaldes vadītājam, iesniedzot iesniegumu Nacionālajā kultūras mantojuma pārvaldē, Mazajā Pils ielā 19, Rīgā, LV-1050; pasts@mantojums.lv.

Latgales reģionālās nodaļas vadītāja,
galvenā valsts inspektore *V. Platpīre*